

Prezentacje multimedialne w wystąpieniach naukowych, pod red. nauk. Marioli Antczak, Warszawa: Wydawnictwo Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich; Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2023, ss. 316. ISBN 978-83-65741-99-8; 978-83-8331-266-8 (Nauka – Dydaktyka – Praktyka; nr 206).

Wystąpienia na konferencjach, prezentacja wyników badań oraz przekazywanie informacji są nieodłącznym elementem aktywności zawodowej każdego naukowca. Jedną z najpopularniejszych form przekazu są prezentacje multimedialne. Niestety, często cechuje je niska jakość treści, brak komunikatywności i przejrzystości. Mimo istnienia wielu opracowań ukazujących, jak przygotowywać wystąpienia naukowe¹, apel o potrzebę podnoszenia poziomu ich jakości jest wciąż aktualny. Naprzeciw temu apelowi wychodzi publikacja pt. *Prezentacje multimedialne w wystąpieniach naukowych*. Jest to już druga – obok pozycji *Organizacja konferencji naukowych* (Czapnik i Antczak, 2022) – praca zbiorowa przygotowana pod redakcją Marioli Antczak z Katedry Informatologii i Bibliologii Uniwersytetu Łódzkiego, która tematycznie oscyluje wokół organizacji wydarzeń naukowych. Tym razem publikacja odpowiada na dwa kluczowe pytania, jak przygotować dobre wystąpienia naukowe oraz jak przygotować dobrą prezentację multimedialną wzbogacającą wystąpienia naukowe.

Na publikację składają się trzy części, z których każda poświęcona jest innej formie wystąpień naukowych. Część pierwsza porusza aspekty organizacyjne i techniczne związane z przygotowaniem konferencji naukowych i różnych form wystąpień naukowych. Otwiera ją artykuł Natalii Słaboń, która przybliży podstawową terminologię oraz stan badań nad konferencjami naukowymi, przedstawia typologię konferencji oraz nakreśla przebieg procesu ich organizacji, zwracając uwagę na fazę programowania, zdobywania funduszy, fazę wykonawczą, fazę właściwą, ewaluacji i opcjonalnych działań dodatkowych (s. 28–32). Kolejny z tekstów – Aleksandry Staniszewskiej oraz Radosława Zdaniewicza – omawia cele, jakie przyświecają prelegentom, słuchaczom, organizatorom oraz sponsorom konferencji naukowych (s. 37–41). Autorzy poruszają również problem „drapieżnych konferencji”, które ze względu na stosowanie przez ich organizatorów rozmaitych nieetycznych mechanizmów mogą stanowić dla młodych badaczy tzw. łatwy kąsek w budowaniu naukowego portfolio. Istotne kwestie podejmuje także artykuł autorstwa Magdaleny Gozdek, która wyjaśnia różnice pomiędzy konferencją naukową, kongresem, posterem, prelekcją, seminarium naukowym, sympozjum, warsztatem i webinarium. Jak słusznie zauważa autorka, rozumienie tych pojęć jest niezbędne do prawidłowego przygotowania się do określonego typu wystąpienia. Tekstowi towarzyszy tabela, która dobrze ilustruje zróżnicowanie form

1 W tym miejscu warto wymienić choćby takie publikacje, jak: Siuda, P., Wasylczyk, P. (2018). *Publikacje naukowe. Praktyczny poradnik dla studentów, doktorantów i nie tylko*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; Kutnyj, P. (2021). *Sztuka autoprezentacji i wystąpień publicznych. Na żywo i online*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN; Rzędowska, A., Rzędowski, J. (2017). *Mistrzowskie prezentacje. Slajdowy poradnik mówcy doskonałego*. Gliwice: Onepress.

spotkań naukowych (s. 60). Następny artykuł – Barbary Hac-Rosiak – prezentuje takie formy aktywności naukowej, które wychodzą poza konferencje naukowe. Są to wykład, referat i artykuł naukowy. Ich omówienie stanowi dobre dopełnienie treści całego rozdziału, a liczne ilustracje występujące w tekście w sposób przejrzysty wizualizują charakter poszczególnych form komunikacji naukowej (np. s. 68 i s. 74–75). Część pierwszą publikacji zamyka artykuł Iwony Lilly, który dotyczy etykiety oraz konferencyjnego *dress codu*. Na jego łamach autorka formułuje swoisty katalog doboru odpowiedniego stroju (s. 84–85) oraz czynności, jakie poprzedzać powinny samo wystąpienie konferencyjne (np. sprawdzenie sprawności sprzętu, przygotowanie udostępnianych plików, dopilnowanie punktualności lub nienagrywania spotkań) (s. 88).

Tematyka drugiej części książki dotyczy prezentacji multimedialnych w wystąpieniach naukowych. Tę część rozpoczyna tekst Anny Sikorskiej, która wyjaśnia istotę prezentacji multimedialnych, przybliża genezę tej formy przekazu informacji oraz charakteryzuje najpopularniejsze programy komputerowe służące do ich przygotowania. Na szczególną uwagę zasługuje przejrzyste przedstawienie wybranych form wizualizacji informacji (wykresy i infografiki) w ujęciu historycznym oraz przygotowanie swoistej klasyfikacji narzędzi technologicznych z uwzględnieniem kryteriów, takich jak obszar zastosowania, swoboda wykorzystania, sposób angażowania odbiorcy i poziom umiejętności użytkownika (s. 113–116). Szkoda, że odnosząc się do wykresów autorka nie poruszyła kwestii stosowania przez ich autorów rozmaitych technik manipulacyjnych (np. zmiana skali czy ukrywanie trendów). Wykresy mają ogromne znaczenie w przedstawianiu wyników badań, toteż rozumienie technik manipulacyjnych oraz umiejętność odczytywania błędnych wykresów są tu ważnym aspektem. Warto było zatem tym zagadnieniom poświęcić więcej uwagi.

Kolejny artykuł ma formę rekomendacji odnoszących się do odpowiedniego planowania prezentacji oraz jej technicznej realizacji. Na jego łamach Anna Setkiewicz-Ryszka podpowiada, jak przygotować strukturę prezentacji naukowej, co wziąć pod uwagę planując jej zawartość, jak dostosować treść i sposób wypowiedzi do docelowej grupy odbiorców. Odwołując się do zasad przetwarzania informacji przez ludzki mózg autorka wyjaśnia, jak sposób opracowania prezentacji wpływa na percepcję jej treści. W tym kontekście autorka przywołuje teorię podwójnego kodowania oraz teorię multimedialnego uczenia się, które zakładają wykorzystywanie przez ludzki mózg dwóch kanałów przetwarzania informacji (obrazowy i słuchowy/werbalny), do których powinny nawiązywać dobrze przygotowane prezentacje multimedialne. Tekst zamykają wytyczne dotyczące opracowywania slajdów w prezentacjach, które odnoszą się do trzech wymiarów: tekstu, słowa mówionego oraz obrazów (s. 136–143). Następne dwa artykuły – autorstwa Małgorzaty Syrek oraz Jakuba Sroki – traktują o realnych wyzwaniach, które stoją przed prelegentami podczas przygotowań do wystąpień naukowych. Poza wyjaśnieniem takich pojęć jak *emisja głosu*, *intonacja* oraz *artykulacja*, artykuły przynoszą wskazówki, jak przygotować plan wystąpienia, jak radzić sobie z treścią, jakie ćwiczenia oddechowe wykonać, by zachować rytm wypowiedzi i jej płynność (s. 167–168). Są to niezwykle cenne wskazówki służące poprawie jakości wystąpień publicznych, których próżno szukać w skondensowanej formie w innych opracowaniach. Klamrę spinającą drugą część książki stanowi artykuł Marioli Antczak, zawierający przygotowany przez autorkę model oceny wystąpień na konferencji naukowej. Model składa się z trzech części (opracowanie tematu: aspekt koncepcyjny i merytoryczny, prezentacja

multimedialna oraz wygłoszenie referatu) i ma formę tabeli składającej się z określonego zbioru zmiennych, które należy poddać ocenie (występowanie danego elementu, sposób jego realizacji, satysfakcja z realizacji) (s. 186–190). Mimo że zaprezentowany model stanowi interesującą propozycję i zawiera szeroki wachlarz zmiennych, w niektórych sytuacjach może on jednak zawodzić, zwłaszcza jeśli chodzi o element, jakim jest wizualizacja. Niektóre prezentacje nie wymagają bowiem tworzenia zaawansowanych wizualizacji informacji, toteż mogą być niesłusznie źle ocenione w modelu zaproponowanym przez Autorkę. Jeżeli jednak osoba oceniająca z góry założy odpowiednią konwencję oraz uwarunkowania dotyczące wizualizacji danych – model ten jak najbardziej może spełniać zadania, do których został zaprojektowany. W dalszej części artykułu Autorka wskazuje na prawidłową strukturę prezentacji oraz zasady formalne, jakich należy przestrzegać przygotowując prezentację i występując publicznie (powoływanie się na źródła, mieszczanie się w ramach czasowych, mówienie z pamięci, autoewaluacja wystąpienia).

Trzecia część książki mieści refleksje doktorantów Szkoły Doktorskiej Nauk Humanistycznych Uniwersytetu Łódzkiego, które płyną z ich doświadczeń w przygotowaniu prezentacji multimedialnych na konferencje naukowe. Studia przypadków tu zaprezentowane ukazują, jak radzić sobie z rozmieszczaniem treści w prezentacji oraz prawidłową i estetyczną wizualizacją informacji. Poszczególni autorzy zwracają uwagę na zastosowanie adekwatnej do tematu kolorystyki elementów graficznych (artykuły Iwony Lilly i Aleksandry Staniszewskiej), stworzenie odpowiedniej struktury organizacji całej prezentacji i zachowanie spójności wizualnej z księgą identyfikacji afiliowanej jednostki (artykuł Anny Setkowicz-Ryszki) czy operowanie ikonami oraz kształtami ułatwiającymi odszukiwanie i rozumienie treści (artykuł Radosława Zdaniewicza).

Omawiana publikacja stanowi kompendium wiedzy dla studentów i doktorantów, którzy zaczynają partycypować w życiu naukowym, tworząc rozmaite publikacje i prezentując wyniki pierwszych, nierzadko samodzielnie przeprowadzonych badań, w trakcie rozmaitych wydarzeń naukowych. Zaprezentowane na jej łamach wskazówki ukazują, jak tworząc prezentacje multimedialne, uczynić je komunikatywnymi, przejrzystymi i atrakcyjnymi pod względem formalnym. Istotnym walorem książki jest materiał ilustracyjny, który pozwala czytelnikowi zapoznać się z praktycznymi rozwiązaniami problemu wizualizacji oraz organizacji treści w prezentacjach multimedialnych. Ponadto jest ona wyposażona w rozbudowaną bibliografię, liczącą niemalże trzysta pozycji, która może stanowić źródło dalszych inspiracji. Książkę wieńczy specjalny załącznik, który jest zbiorem ćwiczeń, służących usprawnieniu aparatu mowy. Ponieważ w większości autorami artykułów są doktoranci, przedstawiają oni zupełnie nowe, świeże spojrzenie na znane aspekty aktywności naukowej. Spojrzenie to współgra z aktualnymi trendami dotyczącymi prezentacji treści oraz funkcjami, jakie oferują narzędzia do projektowania prezentacji multimedialnych (także te wykorzystujące technologię sztucznej inteligencji).

mgr Krzysztof Wieniecki

ORCID 0000-0002-9794-2736

*Instytut Badań Informacji i Komunikacji
Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu*